

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

Tételcímek az **emelt szintű** szóbeli érettségi vizsgára (2023)

IRODALOM

MŰVEK A MAGYAR IRODALOMBÓL I. Kötelező szerzők

1. Romantikus költőszerpek, ars poeticák Petőfi Sándor költészetében
2. Tematikus, szerkezeti és formai változatosság Arany János balladaköltészetében
3. Az önmitizálás változatai Ady szerelmi költészetében
4. Az én és a világ kapcsolatának változása, megjelenítése Babits Mihály lírájában
5. Az elbeszélői látásmód és hangnem Kosztolányi Dezső *Pacsirta* című regényében
6. A mama-versek útja a *Kései siratóig* József Attila költészetében

MŰVEK A MAGYAR IRODALOMBÓL II. Választható szerzők

7. A felvilágosodás főbb témái, kérdésfelvetései Berzsenyi Dániel episztoláiban
8. Prózapoeitikai újítások Móricz Zsigmond *Az Isten háta mögött* című regényében
9. Antik hagyományok és újklasszicista poétika Radnóti Miklós eklogáiban
10. Szabó Lőrinc *Tücsökzene* című versciklusának szerkezeti, tematikus vonásai az életrajzi emlékezés és a meditáció tükrében
11. Jelképek és motívumok Pilinszky János *Szálkák* című kötetében
12. A hagyomány újraírása, az értelmező és önértelmező folyamatok és az elbeszéléstechnika sajátosságai Mészöly Miklós *Saulus* című regényében

MŰVEK A MAGYAR IRODALOMBÓL III. Kortárs szerzők

13. A tündéri realizmus. Valóság és irodalom kapcsolatának megjelenése Lázár Ervin *Csillagmajor* című elbeszélésciklusában

MŰVEK A VILÁGIRODALOMBÓL

14. Dante Alighieri *Isteni színjátéka* első éneke (Pokol) szövegének jelentésrétegei, az allegorikus olvasat lehetőségei
15. Az elbeszélői hang többszólamúsága Emily Brontë *Üvöltő szelek* című regényében
16. A polifónia különböző szólamai Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij *Bűn és bűnhődés* című eszmeregényében

SZÍNHÁZ ÉS DRÁMA

17. A műfaj, a drámatípus kérdései és az összetett drámai konfliktus megjelenítése Katona József *Bánk bán* című művében
18. Az ibseni dramaturgia jellemzői, az analitikus szerkesztésmód érvényesülése Ibsen Nóra (*Babaszoba*) című drámájában

AZ IRODALOM HATÁRTERÜLETEI

19. Szabó Magda *Az ajtó* című regényének és Szabó István *Az ajtó* című filmjének összehasonlító elemzése
(A tételcímben szereplő film példányai könyvtárakban és kereskedelmi forgalomban elérhetők DVD-n.)

INTERKULTURÁLIS JELENSÉGEK ÉS A HATÁRON TÚLI IRODALOM

20. Táj és ember harmóniája, hűség és megmaradás Kós Károly *Varju nemzetiség* című krónikás regényében

MAGYAR NYELV

KOMMUNIKÁCIÓ

1. A kommunikáció célját és funkcióját kifejező nyelvi eszközök
2. A jeltípusok és a nyelvi jel. A jelek szerepe a kommunikációban
3. A kommunikáció formája: a szóbeliség és az írásbeliség

A MAGYAR NYELV TÖRTÉNETE

4. A *Halotti beszéd és könyörgés* nyelvtörténeti jelentősége, lexikai, grammatikai és stiláris sajátosságai
5. A nyelvújítás hatása, értékelése. Az ortológus-neológus vita
6. A szókincs jelentésváltozásának típusai különböző nyelvtörténeti korok szövegeiben

EMBER ÉS NYELVHASZNÁLAT

7. Az információs társadalom hatása a nyelvhasználatra, nyelvi érintkezésre
8. Nyelvünk helyzete a határon túl

A NYELVI SZINTEK

9. Alaktani sajátosságok: a szótő, a szóelemek szerepe és funkciója, kapcsolódási szabályaik
10. A szavak szófaji rendszerbe sorolásának kritériumai
11. Az egyszerű és összetett mondatok típusainak felismerése

A SZÖVEG

12. Ismeretterjesztő szövegek elemzése a címzettek, a téma, a szóhasználat és a megszerkesztettség szempontjából
13. Az elbeszélő, a leíró és az érvelő közlésmód
14. Grammatikai és jelentésbeli kapcsolóelemek a szövegben

A RETORIKA ALAPJAI

15. A szónoklat felépítése: a beszéd részei
16. Érvtípusok, érvelési hibák

STÍLUS ÉS JELENTÉS

17. A hangalak és jelentés viszonya, jelentésmező
18. A hagyományos és az új elektronikus média publicisztikai és tájékoztató műfajai
19. A szóképek stiláris szerepe (szinesztézia, szinekdoché, allegória, szimbólum)
20. A mondatszerkezet stiláris változatai: a verbális stílus, a nominális stílus